

DĄBROWSZCZAK

ORGAN BATALJONU IM. J. DĄBROWSKIEGO

Numer 12

12ta. BRYGADA MIĘDZYNARODOWA

30 marca 1937

DROGA DO ZWYCIESTWA

Pogrom wojsk włoskich na froncie Guadalajara posiada wielkie znaczenie dla dalszego rozwoju wypadków. Jest to nie tylko potężny los zadany hiszpańskiemu i międzynarodowemu faszyzmowi, ale jest to i nauka dla wszystkich republikanów Hiszpanji i świata, jak należy postępować aby osiągnąć zwycięstwo.

Zwycięstwo na Guadalajara nie jest wszak przypadkiem. Zostało ono osiągnięte za cenę stworzenia silnej, zdyscyplinowanej armji i podporządkowania jej jednolitej komendzie.

Przejrzyjmy historję 8 miesięcy wojny domowej. Zobaczmy, że faszyzm napotkał na najsilniejszy opór tam, gdzie siły zbrojne Frontu Ludowego były najlepiej zorganizowane i podporządkowane jednolitej komendzie.

Na froncie Madrytu i Centrum deniedawna jeszcze poszczególne jednostki wojskowe przeprowadzały akcje na własną rękę. Między poszczególnymi sztabami istniała zaledwie słaba łączność. Nieprzyjaciół który działał i działał zawsze według ściśle opracowanych planów, wyznaczających każdej jednostce wojskowej odpowiednią rolę na odpowiednim odcinku, miał przed sobą milicję antyfaszystowskie, które, acz były się po bohatersku, nie potrafiły na plan odpowiedzieć planem. Nie było jednolitej komendy - nie było uzgodnionych akcji. Korzystał na tym tylko wrog.

Patrzmy na Malagę! Prawda, że została ona zdobytą przez armję włoską, kilkakrotnie przewyższająca siłami nasze wojska. Ale wszak właśnie Madryt jest

najdobitniejszym dowodem, że dobrze zorganizowane wojska republikańskie mogą nie tylko stawieć opór ale i rozgromić dużo silniejszego tak w liczbie jak i pod względem broni przeciwnika. Diaczego Malaga upadła? Jak to obecnie stwierdza zgodnie wszystkie organizacje należące do Frontu Ludowego, jedna z najważniejszych przyczyn jej upadku jest niewątpliwie brak jednolitej, scentralizowanej komendy.

Powtarzamy jeszcze raz: Guadalajara jest żywym dowodem, że silna, zdyscyplinowana armja o jednolitej komendzie jest jedyną drogą do zwycięstwa! Drugą ważną nauką z ostatnich walk: nieprzyjaciół skoncentrował na froncie Guadalajara swe najlepsze siły. Wielu wziętych przez nas do nie-

(Dokonczenie na str. 2-ej.)

Faszyci włoscy o Międzynarodowych Brygadach

"Corriere della Serra" to jeden z największych faszystowskich dzienników włoskich. Z tym większym zainteresowaniem przeczytają nasi towarzysze jego ocenę Brygad Międzynarodowych. Oto ona:

...Skład tej drugiej kolumny (która maszeruje na Trijueque) jest rzeczywiście agresywny. Składa się ona z anarchistów, komunistów i wyższych oficerów o ideach wywrotowych oraz ze słynnych 11-ej i 12-ej Brygad Międzynarodowych złożonych ze starych oficerów europejskich, odważnie idących na czele swych wojsk.

...Wczorajszy dzień przypominał rzeczywiście jeden z dni wojny światowej prowadzonej przy pomocy wszelkich i najlepszych środków wojennych. Nasza uczciwość zawodowa kaze nam przyznać że nigdy jeszcze artylerja, awiacja i karabiny maszynowe nie były używane w takiej skali i z taką inteligencją jak tutaj, pod komendą bolszewików i ich międzynarodowych sprzymierzeńców..."

(Korespondencja Achille Benedetti drukowana w Corriere della Sera dnia 15-9-37 marca.)

Drobna część zdobytego materiału wojennego na froncie Guadalajara

Droga do zwycięstwa

(Dokonczenie ze str. 1-ej)

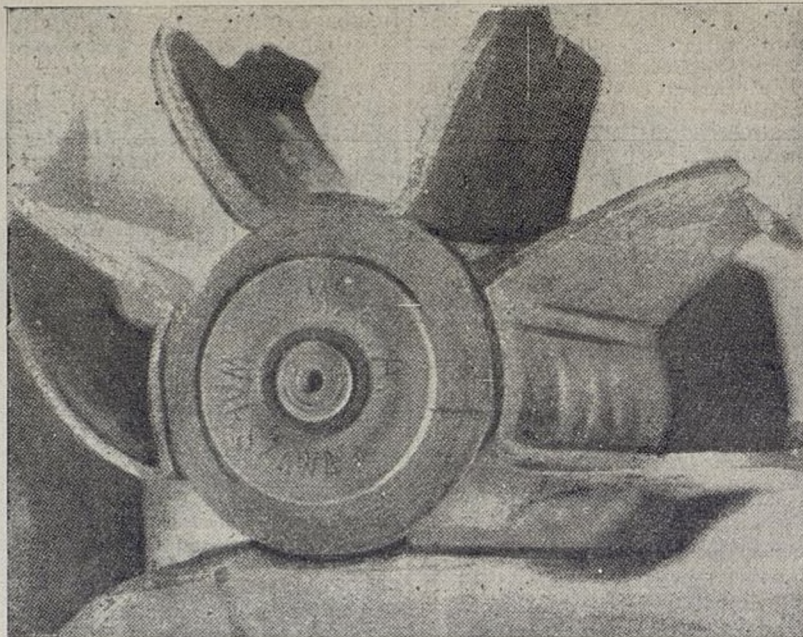
woli jencow włoskich stwierdzilo ze bralo udzial w walkach pod Malaga. Zdobycie Malagi umozliwilo faszystom przerzucenie swych sil na front Madrycki. Jasne wiec sie staje ze obrona Madrytu skuteczniejsza jest dzis na wszystkich frontach Hiszpanji. Atak na wszystkich frontach jest najlepsza pomoc dla Madrytu.

Lud hiszpański rozumie dobrze zadania chwili. Bohaterska obrona Madrytu i jej świetne rezultaty sa nauka dla calej Hiszpanji. Haslo jednolitej komendy i ataku na wszystkich frontach staje sie haslem calej naszej Armji Ludowej. Atak na Oviedo, ostatnie sukcesy na froncie poludniowym, bombardowanie Saragossy, Huesca i Malagi swiadczy o tem ze haslo to zaczyna juz przybierac realne ksztalty. Guadalajara sluzi przykladem.

Ranny dziękuje

MOSKWA. Dnia 21 marca "Komsomolskaja Prawda" podala ze w Moskwie znajduje sie kapitan wojsk republikanskich, Ramon Diestro, komendant bataljonu "dynamiteros" (zolnierze poslugujacy sie granatami, napelnionymi dynamitem), ranny w ostatnich walkach i ze zostal operowany szczerliwie przez znanego chirurga sowieckiego, profesora Burdenko. Po opublikowaniu tej wiadomosci Ramon Diestro przyjmowal codziennie wizyty setek osob, ktore ofiarowaly mu narecza kwiatow i prosily o przeslanie swych pozdrowien bojownikom hiszpańskim. Diestro wystosowal list do profesora Burdenko w ktorym wyrazal wdziecznosc za liczne przejawy sympatii i troskliwosci z jakimi sie spotkal w Rosji. Mowi rowniez ze tak jak Rosja oparlaby sie zwyciesko armjom wyslanym przez 14 krajow w 1917 - 20 roku, tak i lud hiszpański potrafi zwyciezyc swych miedzynarodowych wrogow. Na koncu listu pisze:

"Wszyscy moi przyjaciele dumni beda z tego ze to wlasnie uczonemu sowieckiemu udalo sie uratowac moja reke ktora na nowo bedzie mogla siac smierc w szeregach nieprzyjacielskich. I moze cie byc pewni ze gdy po naszym zwyciestwie powroce do mej pokojowej pracy w uniwersytecie zawsze bede pamietal ze to dzieki towarzyszowi Burdenko bede mogl wladac piorem".

Sanacja pomaga faszystom hiszpańskim

Kliska, umieszczona na tej stronie stanowi niezbity dowod lamania przez sanacje umowy o nieinterwencji i pomagania zdrajcom narodu hiszpańskiego. Zdjecie przedstawia nam pocisk znaleziony u faszystow, z napisem "Warszawa".

Sanacja pomaga wrogom ludu hiszpańskiego!

Sanacja zdradza interesy naszego kraju, wiazac sie z polityka Hitlera i Mussoliniego, polityka stanowiaci smiertelne niebezpieczenstwo dla wolnosci i niepodleglosci naszego kraju! Dzis Hitler i Mussolini najechali na Hiszpanje. Jutro Polska moze doznac tego samego losu.

Hanba rządowi sanacyjnym!

KOMUNIKAT FRONTOWY

FRONT CENTRUM. — Dzień przeszedł spokojnie. Wojska republikanskie fortyfikują swe pozycje. W dalszym ciągu zgłaszają się do nas uciekinierzy z armji faszystowskiej.

ANDALUCJA. — Wczoraj nasze wojska odparły gwałtowny atak nieprzyjacielski. Wojska faszystowskie wycofały się na swe pozycje z wielkimi stratami. Cały teren zdobyty przez nas w ciągu ostatnich kilku dni na odcinku Pozoblanco, został przez nas utrzymany.

Awiacja rządowa w liczbie 21 aparatów bombardowała i ostrzeliwała koncentracje nieprzyjacielskie. Wazny punkt strategiczny faszystow, wioska Villa del Río poważnie ucierpiała od naszych bomb.

Przeszło na naszą stronę 2 żołnierzy.

ARAGON. — W okolicach Farlete nasze siły wspierane akcją 2 samochodów pancernych zaatakowały

i rozproszyły patrol nieprzyjacielski. W poszczególnych sektorach pojedynków artyleryjski, bez konsekwencji.

ASTURJA. OVIEDO. — Gesty ognia karabinów maszynowych.

Sektor Escampero. — Przeszło na naszą stronę 8-ju żołnierzy z

Faszysci boją się prawdy...

Ponizej podajemy tekst komunikatu podanego przez radjo nadawcza w Burgos:

"Londyn. Potwierdza się w ciągu ostatnich ataków na fr. Guadalajara "czerwoni" doznali ciężkich strat. Według słów mego Alvarez del Vayo jest to jedna z ich największych porażek. W tych walkach "czerwoni" utracili wielką ilość żołnierzy i obfity materiał wojenny. 26 czołgów wpadło w nasze ręce, ponad 60 tanków i wielka liczba karabinów maszynowych."

Bez komentarzy...

bronia i 4-ech chłopów. Na nych odcinkach ognia artyleryjskiego, bez konsekwencji dla. Według oświadczenia zbliżenie żołnierzy z armji faszystowskiej kilka dni temu nasza artyleria zniszczyła 3 armaty nieprzyjacielskie, w tym jedną wraz z obsługą.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA LOTNICTWA I MARYNAROSTWA

W ciągu wczorajszego dnia z aparatów bombardowały intensywnie obiekty wojskowe w Saragossie, Huesca, Almadén, Vitorie i Vivel del Río, zrzucając ogółem 104 bomb o 70 kg. oraz 128 bomb 12-o kilogramowych.

Podczas bombardowania Saragossy nasi lotnicy zauważyli pałacyk pod nazwą "Przemysł Chemiczny" i innych ważnych obiektów wojskowych.

Huesca była kilkakrotnie bombardowana. Nasi lotnicy zrzucają 100 bomb 12-o kilogramowych, 20 bomb 70-o kilogramowych, 4 duże i 100 bomb zapalnych.

Republikanska flota wojenna bombardowała wczoraj Malagę, Mellilę i Motril, zadając nieprzyjacielowi poważne straty.

Nasze C. K. M.-y dzielnie się spisali w ostatnich walkach.

WSPOMNIENIA Z FRONTU

BRAWUROWY ATAK NASZEGO BATALJONU

Juz 9 dni lezelismy na pierwszej linii beczynnie. Towarzyszom zaczęło się przykrzyć i marzyli o pojściu naprzód. Marzeniom stało się zadość. W dniu 18-go b. m. o godzinie 13.35 Jozek, dowódca kompani dał rozkaz przygotowania się do natarcia. W okopach zawrzalo jak w ulu. Sciągano celty, rolowano koce i pakowano plecaki. Ten i ow uzupełniał zapas amunicji i granatów.

Natarcie miało być przygotowane przez lotnictwo, artylerię i tanki. O godzinie 13.50 ukazało się na horyzoncie około 50 samolotów co wzbudziło niebывалы entuzjazm. Eskadry naszych bombardowców przeszły kilkakrotnie ponad pozycjami rebeła i odjechały. O 14.25 wyruszyły tanki i zasypały okopy faszystów morderczym ogniem. Był to znak do natarcia. Ruszyliśmy z impetem, a ten i ow zanurzył Miedzynarodówkę. Zagrały faszystowskie maszynyki lecz ogień był niecelny. Około 400 metrów zrobiliśmy jednym tchem i bez strat. Wiara szła nieustraszenie. NA CZOŁO WYSUNĄŁ SIE TOW. RACHATAN i mimo upomnień nie zatrzymał się, co też przypłacił ciężką raną.

Przykład jego jednak podział. Ci co mieli jeszcze choć trochę tremy poszli odwrotnie w grad kul. Na odcinku naszym zgrupował rebel same maszynyki które ziały piekielnym ogniem. Zaczeli padać pierwsi ranni i zabici. To tak rozwścieczyło wiarę że nie baczac na nic poszła gwałtownie naprzód. Nie trwało długo gdy pod barykadami faszystów znaleźli się nasi ludzie. Pierwszymi byli tow. KUZYDLAK, BRONISLAW, STROZYNSKI JOZEF I SZOTT RYSZARD, który wezwał rebelów do poddania się. W okopach ich zapanowała panika. Pewna część okazywała chęć poddania się ale karabiny maszynowe na stanowiskach nakazywały ostrożność i słusznie, bo gdy nasi posunęli się naprzód, padła nagle z

ich strony salwa. Towarzysze odpowiedzieli gestym ogniem karabinowym, a gdy nadbiegli tow. TWARDOWSKI, PYTLARZ I ZAREMBA z lekkim karabinem maszynowym i posiali po rebelach, ci zwiali jak stado baranów. Wpadliśmy do okopów. Faszysci nie zabrali niczego, nawet i bron pozostawili. Ich oficerowie usilowali pod groźbą rewolwerów

Chłopi witają z radością Armję Republikańską.

utrzymać pozycję, ale naprosto. Raz ogarnięty strachem żołnierz uciekał aż się za nim kurzyło. Pewna część towarzyszy pozostała w okopach rebeła celem ich oczyszczenia, reszta zaś szła w poscig za wrogiem. Uciekający rebele zagarnęli jednego z naszych towarzyszy do niewoli, ale w nocy uwolnił go bataljon "Madryt".

Świetnie również spisały się przydzielone nam C. K. M.-y., które bardzo skutecznie, gestym i celnym ogniem wsparły nasze natarcie. BOHATERAMI "MASZYNYKI" STALI SIE TOW. WOLNIEWSKI I ZGODA. Ten ostatni z dorywczo i prowizorycznie zajętego stanowiska spalił faszystowski tank, który ostrzeliwał nasze rezerwy.

W ten sam mniej więcej sposób

Dabrowszczacy w akcji.

Życie w szpitalach madryckich

Chciałbym kilku słowami skreślić towarzyszą z frontu warunki wśród których żyją ranni i chorzy w szpitalach madryckich. Nasi chorzy i ranni potrzebują nie tylko opieki materialnej ale i ludzkiej nauki i opieki moralnej. Rząd republikański, przedstawiciel najlepszych cech ludzkich stara się wszelkimi siłami zapewnić ranym troskliwą opiekę. Pielęgniarki szpitalne rozumieją swe zadania i z wielką troskliwością traktują swych pacjentów. Większość naszych rannych z wielkim uznaniem wyraża się o pracy pielęgniarek.

Osobnym rozdziałem jest praca kulturalno - oświatowa w szpitalach. Żyjemy w kraju pod rządami Frontu Ludowego który wszędzie i zawsze stara się ulepszyć życie mas ludowych. Nowourządzone szpitale w dawnych pałacach grandów hiszpańskich są pełne komfortu, mają świetne zaciśne biblioteki, sale zabaw, radio, bilard, a często i kino i teatr. Towarzystwa kulturalno oświatowe przysyłają do szpitali zespoły taneczne, muzyczne i urządzają odczyty. Niemal każdy szpital po-

wyglądało natarcie innych kompani.

Tryumf bataljonu był zupełny. Zdobyto olbrzymią ilość sprzętu wojennego i jęńca. Po zajęciu pozycji nad miasteczkiem B. bataljon nasz został zatrzymany a poscig kontynuowały hiszpańskie bataljony "Madryt" i "Bandera Roja", które zajęły miasto i pognaly rebeła w góry. Rola bataljonu i wogóle Miedzynarodowej Brygady została narazie na tym odcinku skończona.

Ci, którzy zdobyli Malagę i pokusili się o Madryt zostali rozbici i poszli w rozsypkę. Dzielność i bohaterstwo ludzi idei zwyciężyło siły współczesnego barbarzyństwa. CZĘŚĆ BOHATEROM!

JOZEF MROZEK

siada własną gazetkę ścienną która spełnia zadanie wychowawcze i rozwija wśród towarzyszy zdrowe współzawodnictwo w przyswajaniu sobie wiedzy.

Wszyscy towarzysze przebywający we szpitalach winni pamiętać że są żołnierzami i jako tacy winni przestrzegać dyscypliny która i w szpitalu może nam pomóc w udoskonalaniu się tak jako żołnierzy jak i jako bojowników Frontu Ludowego. Poto też właśnie stworzyliśmy instytucję komisarzy w każdym szpitalu, składających się z posród samych rannych, którzy w ten sposób nabierają odpowiedzialności nie tylko za siebie ale i za całą powierzona im grupę. Komisarze ci organizują życie polityczne w szpitalu, starają się aby ranni mieli materiały do czytania, organizują od czasu do czasu pogadanki i referaty, dbają o należytą dyscyplinę.

Na froncie lub poza frontem wszędzie musimy przestrzegać naszej proletariackiej moralności, musimy się udoskonalać, aby być godnymi reprezentantami Armji Ludowej i nowej, doskonalszej społeczności.

ZELLER JERZY

Lekarz 12-ej Brygady.

«Ten się śmieje kto się śmieje ostatni»

W dzienniku włoskim "Giornale d'Italia", Virgino Gaida pisze dosłownie: «ten się śmieje kto się śmieje ostatni». Omawiając naszą ostatnią ofensywę na froncie Gualajara i porównując wojnę w Hiszpanji z wojną abisyńską, faszystowski dziennikarz pisze że wrogowie Włoch nie powinni przedwcześnie śpiewać zwycięstwa. Żadne pesymistyczne prorocтва nie przeszkodziły armji Mussoliniego wkroczyć do Addis Abeba. I tym razem okaże się że wrogowie Włochom prorocтва nie spełnia się. Czyż trzeba wyraźniejszego przyznania się do najazdu na Hiszpanję? I do poniesionej klęski?

LEKCJA HISZPANSKIEGO

Kochałem moją matkę — *Yo amaba a mi madre* — wymawia się: jo amaba a mi madre.

Kochałeś twoją siostrę — *Tú amabas a tu hermana* — wymawia się: tú amabas a tu hermana.

On kochał swego brata — *El amaba a su hermano* — wymawia się: él amaba a su hermano.

Mysmy kochali nasze matki — *Amábamos a nuestras madres* — wymawia się: amábamos a nuestras madres.

Wście kochali wasze siostry — *Amabais a vuestras hermanas* — wymawia się: amabais a vuestras hermanas.

Oni kochali swych braci — *Amaban a sus hermanos* — wymawia się: amaban a sus hermanos.

★ ★ ★

Kupiłem świecę — *Compré una vela* — wymawia się: kompre una wela.
Kupiłeś rekawiczki — *Compraste los guantes* — wymawia się: kompraste los guantes.

Kupił książki — *Compró los libros* — wymawia się: kompro los libros.
Kupiliśmy kapelusz — *Compramos un sombrero* — wymawia się: kompramos un sombrero.

Kupiliście ubranie — *Comprasteis un vestido* — wymawia się: komprasteis un vestido.

Kupili pióro — *Compraron una pluma* — wymawia się: kompraron una pluma.

POGRZEB OFIAR KRWAWYCH WYPADKÓW W CLICHY

Stal się potężna manifestacja Frontu Ludowego

W odpowiedzi na krwawą prowokację faszystowską w Clichy, która zakończyła się śmiercią 5 robotników i raniem około 400, wszystkie organizacje Frontu Ludowego wszczęły energiczną akcję za rozwiązaniem organizacji faszystowskich i uwieszeniem ich przywódców. Pogrzeb ofiar krwawej masakry stał się potężną manifestacją antyfaszystowską. W ciągu przeszło 7 godzin ponad milion osób defilowało z placu Republiki w Paryżu aż do merostwa w Clichy. Przemawiali przedstawiciele najrozmaitszych organizacji antyfaszystowskich i jednogłośnie domagali się od rządu poczynienia energicznych kroków dla uniemożliwienia na przyszłość takich wypadków.

Miljonowa demonstracja ludu paryskiego jest — po generalnym strajku protestacyjnym robotników okręgu paryskiego — potężnym wyrazem siły Frontu Ludowego i

przywiązania ludu francuskiego do sprawy wolności i demokracji.

Rząd towarzysza Bluma oświadczył publicznie ustami kilku swoich ministrów, że jest zdecydowany zastosować jaknajenergiczniejsze środki wobec faszystowskich prowokacji.

Szczatki rozbitego bombardowca faszystowskiego

GUADALAJARA

Zagrzmiały działa, tanki ruszyły
Potem oddziały piechoty,
Stu samolotów bomby zgłuszyły
Strzały rebelskiej holoty.

W rzesistym ogniu włoskich maszynek
Szła meżnie wiara na wroga
Z ciał ustąpił beczczynności trunek
A serca nie znaly co trwoga.

Pierzchły w popłochu włochów zastępy
Przed mestwem proletariatu
Który faszyzmu wyrzywa kępy
Który chce wolność dać światu.

Skonczył się boj, przyszła noc dzdzyśta
Nad polem uniosła się para
Jak świat szeroki poszła pieśń czysta
I dzwieczna: "GUADALAJARA".

JOZEK
1-a kompanja.

Minister oświaty, Jezus Hernandez, przemawia do grupy włoskich więźniów.